

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης

Τμήμα Γ

Ταχ. Διεύθυνση: Λ. Αλεξάνδρας 11

Τ.Κ.: 114 73

Πληροφορίες: Α. Κουλίδης

Τηλέφωνο: 210 641 7960

Fax: 210 641 7931

e-mail: sec.dipa@prv.ypeka.gr

**ΠΡΟΣ: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ**

**ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ
ΟΔΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ**

Διεύθυνση Ανάπτυξης Μεταφορών

*Τμήμα Σχεδιασμού και Ανάπτυξης
Μεταφορών*

Αναστάσεως 2 και Τσιγάντε,
10191 Παπάγου

ΑΠΟΦΑΣΗ

Θέμα: Περιβαλλοντική έγκριση του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Μεταφορών βάσει της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

**Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ
Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ**

Έχοντας υπόψη:

1. Το ΠΔ 132/2017 (ΦΕΚ 160 Α/30.10.2017) «Οργανισμός Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Υ.Π.ΕΝ)».
2. Την ΚΥΑ με α.π. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017/2006 (ΦΕΚ 1225 Β/5.9.2006) «Εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2001/42/ΕΚ», όπως τροποποιήθηκε από την ΚΥΑ υπ' αρ. 40238/2017 (ΦΕΚ 3759 Β/25.10.2017).
3. Την ισχύουσα νομοθεσία της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορά σε μέτρα, όρους, περιορισμούς και υποχρεώσεις για τη διαχείριση και προστασία του περιβάλλοντος, όπως στα επιτρεπόμενα όρια εκπομπής στερεών, υγρών και αέριων ρύπων και θορύβου, στην προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, στη διαχείριση στερεών και

υγρών αποβλήτων, στη διαχείριση των υδάτων, στην προστασία της βιοποικιλότητας, των οικοτόπων και των πτηνών κ.ά.

4. Το με α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/14389/989/28.2.2019 έγγραφο της Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, με θέμα «Αξιολόγηση του τεύχους προσδιορισμού της έκτασης και του βαθμού λεπτομέρειας των πληροφοριών της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών».
5. Το με α.π. ΝΤΡΓ/17548/386/1.3.2019 έγγραφο του Τμήματος Σχεδιασμού και Ανάπτυξης Μεταφορών της Διεύθυνσης Ανάπτυξης Μεταφορών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, με το οποίο υποβλήθηκε στη Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας η Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/19273/1264/1.3.2019).
6. Το με α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/21864/1425/8.3.2019 έγγραφο της Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας με το οποίο, στο πλαίσιο του άρθρου 7 της ΚΥΑ υπ' αρ. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017/2006, διαβιβάστηκε αντίγραφο της ΣΜΠΕ προς:
  - Τα Περιφερειακά Συμβούλια του συνόλου των Περιφερειών της χώρας.
  - Τη Διεύθυνση Χωροταξικού Σχεδιασμού, τη Διεύθυνση Κλιματικής Αλλαγής και Ποιότητας της Ατμόσφαιρας, τη Διεύθυνση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας και τη Διεύθυνση Σχεδιασμού Μητροπολιτικών, Αστικών και Περιαστικών Περιοχών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
  - Το Γραφείο Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, το Γραφείο Γενικού Γραμματέα Υποδομών του ίδιου Υπουργείου, καθώς και το Τμήμα Σχεδιασμού και Ανάπτυξης Μεταφορών της Διεύθυνσης Ανάπτυξης Μεταφορών του ίδιου Υπουργείου, προκειμένου να δημοσιοποιήσει τη ΣΜΠΕ στο κοινό ως Αρχή Σχεδιασμού.
  - Το Γραφείο Γενικής Γραμματέως Τουρισμού και το Γραφείο Γενικού Γραμματέα Τουριστικής Πολιτικής και Ανάπτυξης του Υπουργείου Τουρισμού.
  - Το Γραφείο Γενικής Γραμματέως του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.
  - Το Γραφείο Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, καθώς και το Γραφείο Γενικού Γραμματέα Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής και το Γραφείο Γενικού Γραμματέα Λιμένων και Λιμενικής του ίδιου Υπουργείου.

Στο ως άνω έγγραφο της ΔΙΠΑ αναφέρεται ότι, σύμφωνα με τη ΣΜΠΕ, το σχέδιο δεν αναμένεται να προκαλέσει διασυνωριακές περιβαλλοντικές επιπτώσεις και ως εκ τούτου δεν είναι απαραίτητη η διαβούλευση με όμορα κράτη που είναι είτε μέλη της Ευρωπαϊκής

Ένωσης είτε συμβαλλόμενα μέρη στη σύμβαση του Esproo για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε διασυνοριακό πλαίσιο.

7. Το με α.π. 75783/15.3.2019 έγγραφο του Τμήματος Συλλογικών Οργάνων της Διεύθυνσης Ανθρώπινου Δυναμικού της Περιφέρειας Αττικής, με το οποίο διαβιβάστηκε η ΣΜΠΕ στη Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής της Περιφέρειας (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/23794/1531/15.3.2019).
8. Το από 21.3.2019 μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του κ. Σ. Τέλλογλου που, στο πλαίσιο της διαβούλευσης επί της ΣΜΠΕ, αναφέρεται στη έλλειψη δυνατότητας μετατροπής συμβατικού ιδιωτικού οχήματος σε ηλεκτρικό (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/26419/1682/22.3.2019).
9. Το με α.π. 69538/26.3.2019 έγγραφο του Τμήματος Συλλογικών Οργάνων της Διεύθυνσης Διοίκησης της Περιφέρειας Κρήτης, με το οποίο διαβιβάστηκε προς τους Δήμους της Κρήτης ο διαδικτυακός σύνδεσμος της ΣΜΠΕ και ζητούνται οι απόψεις τους (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/26777/1704/26.3.2019).
10. Το με α.π. 21496/9036/29.3.2019 έγγραφο του Τμήματος Συλλογικών Οργάνων της Διεύθυνσης Διοίκησης της Περιφέρειας Ιόνιων Νήσων, με το οποίο διαβιβάστηκε η ΣΜΠΕ στη Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/29828/1979/3.4.2019).
11. Το με α.π. NTPG/26986/685/3.4.2019 έγγραφο του Τμήματος Σχεδιασμού και Ανάπτυξης Μεταφορών της Διεύθυνσης Ανάπτυξης Μεταφορών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, με το οποίο διαβιβάστηκαν στη Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας τα αποκόμματα δημοσίευσης της ανακοίνωσης δημοσιοποίησης της ΣΜΠΕ σε δύο εφημερίδες εθνικής εμβέλειας (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/30539/2051/4.4.2019).
12. Το Πρακτικό 3/10.4.2019 της Επιτροπής Περιβάλλοντος, Χωρικού Σχεδιασμού και Ανάπτυξης της Περιφέρειας Ηπείρου, με την ομοφώνως θετική γνωμοδότησή της επί της ΣΜΠΕ (ΑΔΑ: ΩΤ7Ο7Λ9-ΙΣΡ, α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/37161/2442/22.4.2019).
13. Το με α.π. 104716/379/10.5.2019 έγγραφο του Τμήματος Συλλογικών Οργάνων της Διεύθυνσης Διοίκησης της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, με το οποίο διαβιβάστηκε η ΣΜΠΕ στην Επιτροπή Περιβάλλοντος του Περιφερειακού Συμβουλίου και στη Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/43400/2801/14.5.2019).
14. Το με α.π. 2963/1146/27.5.2019 έγγραφο της Διεύθυνσης Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, στο οποίο δεν διατυπώνεται καταρχάς αντίρρηση για τη ΣΜΠΕ (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/47983/3084/28.5.2019).
15. Το από 31.5.2019 έγγραφο του Συμβουλίου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας Εφοδιαστικής, με παρατηρήσεις επί της ΣΜΠΕ (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/49550/3168/31.5.2019).

16. Το με α.π. ΝΤΡΓ/45483/1187/4.6.2019 έγγραφο του Τμήματος Σχεδιασμού και Ανάπτυξης Μεταφορών της Διεύθυνσης Ανάπτυξης Μεταφορών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, με το οποίο διαβιβάστηκε στη Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας υπόμνημα με την επεξεργασία των παρατηρήσεων της διαβούλευσης επί της ΣΜΠΕ (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/50599/3230/4.6.2019).

α π ο φ α σ ί ζ ο υ μ ε

Την περιβαλλοντική έγκριση του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Μεταφορών βάσει της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και των αποτελεσμάτων της δημόσιας διαβούλευσης, με τους ακόλουθους όρους, περιορισμούς και κατευθύνσεις, που θα πρέπει να τηρούνται κατά την εξειδίκευση και υλοποίησή του, με μέριμνα της Αρχής Σχεδιασμού, καθώς και του συνόλου των φυσικών και νομικών προσώπων που θα συμμετάσχουν στις ως άνω ενέργειες.

A. Συνοπτική περιγραφή του προγράμματος

Το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών (ΕΣΣΜ εφεξής) αποτελεί μία ενιαία και ολοκληρωμένη στρατηγική μεταφορών για όλη την ελληνική επικράτεια με ορίζοντα σχεδόν εικοσαετίας (έως το 2037), η οποία θα αποτελέσει το μακροπρόθεσμο πλαίσιο για το σχεδιασμό, την υλοποίηση και την παρακολούθηση όλων των μελλοντικών επενδύσεων σε υποδομές και των απαιτούμενων οργανωτικών και θεσμικών μέτρων στον τομέα των μεταφορών.

Ο σκοπός του Σχεδίου είναι να αποτελέσει τη βάση για την αειφόρο ανάπτυξη των υποδομών και υπηρεσιών του μεταφορικού συστήματος της Ελλάδας, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, η οποία θα συμβάλλει στην ανταγωνιστικότητα του τομέα μεταφορών της χώρας.

Οι στρατηγικοί στόχοι του Σχεδίου είναι οι εξής:

1. Ενίσχυση Οικονομικής Ανάπτυξης και Αποδοτικότητας, με επιμέρους στόχο την αύξηση της ικανότητας για εξυπηρέτηση μελλοντικής ζήτησης μεταφορών (ανακούφιση υφιστάμενων και αποφυγή μελλοντικών σημείων συμφόρησης στο δίκτυο μεταφορών).
2. Ενίσχυση Περιφερειακής και Διεθνούς Συνδεσιμότητας.
3. Διασφάλιση της Περιβαλλοντικής Βιωσιμότητας που επιτυγχάνεται με τη στροφή σε πιο φιλικά προς το περιβάλλον μέσα μεταφοράς.
4. Ενίσχυση της Προσβασιμότητας και Κοινωνικής Ένταξης Πολιτών μέσω έργων που αυξάνουν την προσβασιμότητα περιοχών οι οποίες επί του παρόντος δε θεωρούνται ικανοποιητικά προσιτές με βάση το δείκτη προσβασιμότητας: λειτουργική πυκνότητα.
5. Διασφάλιση Ασφάλειας και Προστασίας.

B. Διαφοροποιήσεις που επιβάλλονται στο πρόγραμμα από την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης και όροι, περιορισμοί και κατευθύνσεις για την προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος που πρέπει να συνοδεύουν την έγκριση του προγράμματος

B.I. Διαφοροποιήσεις που επιβάλλονται στο πρόγραμμα από την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης

Η διάρθρωση και το περιεχόμενο του Σχεδίου, όπως αυτό περιγράφεται στη ΣΜΠΕ δεν χρειάζεται να υποστούν διαφοροποιήσεις πριν την έγκρισή του, διότι:

- Το ΕΣΣΜ ενσωματώνει επαρκώς την περιβαλλοντική διάσταση σε όλες τις κύριες επιδιώξεις του.
- Ειδικότερα ο 3^{ος} στρατηγικός στόχος, που αναφέρεται στη διασφάλιση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας και στη στροφή σε πιο φιλικά προς το περιβάλλον μέσα μεταφοράς, ενισχύει σημαντικά την περιβαλλοντική συμβατότητα του Σχεδίου.
- Οι δυνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις του ΕΣΣΜ αφορούν κυρίως την υλοποίηση ορισμένων έργων και παρεμβάσεων του, και θα αντιμετωπισθούν με τους όρους, τους περιορισμούς και τις κατευθύνσεις που τίθενται ακολούθως για την έγκρισή του.

B.II. Όροι, περιορισμοί και κατευθύνσεις για την προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος που πρέπει να συνοδεύουν την έγκριση του προγράμματος

Για την πληρέστερη προστασία και την ορθολογικότερη διαχείριση του περιβάλλοντος, η έγκριση του ΕΣΣΜ θα πρέπει να συνοδεύεται από τους όρους, περιορισμούς και κατευθύνσεις που ακολουθούν.

1. Η ολοκληρωμένη μέριμνα για την πρόληψη, τον περιορισμό και την αντιμετώπιση των επιπτώσεων στο περιβάλλον θα πρέπει να αποτελέσει οριζόντια απαίτηση κατά τις διαδικασίες υλοποίησης του ΕΣΣΜ. Για το σκοπό αυτό, η Αρχή Σχεδιασμού οφείλει να εγκαθιδρύσει και να εφαρμόζει κατάλληλη διαδικασία ώστε να διασφαλίζεται ότι οι επενδύσεις σε υποδομές και τα θεσμικά και οργανωτικά μέτρα υλοποίησης του ΕΣΣΜ θα χαρακτηρίζονται από επαρκή περιβαλλοντική συμβατότητα. Δομικά στοιχεία της διαδικασίας αυτής θα μπορούσαν να αποτελέσουν, ενδεικτικά και όχι αποκλειστικά, τα εξής:
  - 1.1. Αξιολόγηση του βαθμού στον οποίο, κατά τη διαμόρφωση των χαρακτηριστικών μιας υποδομής ή υπηρεσίας που πρόκειται να υλοποιηθεί στο πλαίσιο του ΕΣΣΜ, έχουν ληφθεί υπόψη:
    - 1.1.1. Η εθνική στρατηγική και οι ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες για τη βιοποικιλότητα.

- 1.1.2. Οι εθνικές και ενωσιακές δεσμεύσεις για την κλιματική αλλαγή, τόσο σε ότι αφορά στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου όσο και στην προσαρμογή στις μεταβολές που συντελέστηκαν ή επέρχονται, όπως τα παραπάνω αποτυπώνονται στα σχετικά εθνικά ή περιφερειακά σχέδια.
  - 1.1.3. Οι κατευθύνσεις και απαιτήσεις των Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών και των Σχεδίων Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας των Υδατικών Διαμερισμάτων της χώρας.
  - 1.1.4. Το σύστημα χωρικού σχεδιασμού (ν. 4447/2016 όπως ισχύει) και τα σχέδια που έχουν εγκριθεί στο πλαίσιο εφαρμογής του.
  - 1.1.5. Το νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας – Αττικής (ν. 4277/2014 όπως ισχύει), καθώς και ανάλογα σχέδια που ενδέχεται να θεσπιστούν για τη Θεσσαλονίκη και άλλες μεγάλες πόλεις της χώρας.
  - 1.1.6. Οι εξελίξεις στο εθνικό και ενωσιακό επίπεδο που αφορούν στην ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική, στο θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό και στη γαλάζια ανάπτυξη.
- 1.2. Απαιτήση ένταξης στο σχεδιασμό των παρεμβάσεων υλοποίησης του ΕΣΣΜ, ιδίως σε εκείνων που αφορούν σε υποδομές και συνδυασμένες μεταφορές, ενός εσωτερικού μηχανισμού ο οποίος θα διασφαλίζει ότι ο σχεδιασμός, η υλοποίηση και η λειτουργία των έργων που θα προκύψουν θα χαρακτηρίζονται εξ αρχής από επαρκείς δυνατότητες συμμόρφωσης στις περιβαλλοντικές απαιτήσεις που θα θέτει το εκάστοτε πάγιο ρυθμιστικό πλαίσιο του περιβάλλοντος και οι περιβαλλοντικοί όροι των έργων. Παραδείγματα τέτοιων απαιτήσεων είναι η χαρτογράφηση του θορύβου και η ανταπόκριση σε σχετικά σχέδια δράσης, η επεξεργασία υγρών αποβλήτων και η διάθεση του ανακτημένου νερού κατά τον περιβαλλοντικά βέλτιστο τρόπο, η ορθή διαχείριση στερεών και επικινδύνων αποβλήτων από τη λειτουργία μεγάλων μεταφορικών υποδομών κ.ά.
2. Για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και την ορθολογική διαχείριση φυσικών πόρων, στο σχεδιασμό, την υλοποίηση και τη λειτουργία των υποδομών που υλοποιηθούν στο πλαίσιο του ΕΣΣΜ θα πρέπει να ακολουθούνται οι εξής κατευθύνσεις:
    - 2.1. *Ελαχιστοποίηση ζωνών κατάληψης:* Τα πλάτη των γραμμικών έργων εντός εκτάσεων του φυσικού περιβάλλοντος θα πρέπει εξ αρχής να ελαχιστοποιούνται, ενώ τα συνοδά έργα κατασκευής ή λειτουργίας θα πρέπει να χωροθετούνται κατά το δυνατόν σε εκτάσεις με χαμηλή ή/και αραιά βλάστηση, με τη διάταξη των επιμέρους εγκαταστάσεων σχεδιασμένη κατά τον πυκνότερο δυνατό τρόπο.

- 2.2. *Διασφάλιση υπηρεσιών οικοσυστήματος:* Τόσο οι θεμελιώδεις υπηρεσίες των επηρεαζόμενων οικοσυστημάτων (κύκλος νερού, παροχή ενδιαιτήματος, παραγωγή οξυγόνου, εδαφογένεση κ.ά.), όσο και οι ρυθμιστικές υπηρεσίες που τα οικοσυστήματα παρέχουν (αντιπλημμυρικός και αντιδιαβρωτικός ρόλος των δασών, διαμόρφωση μικροκλίματος, επικονίαση καλλιεργειών κ.ά.) θα πρέπει εξ αρχής να συναξιολογούνται στο σχεδιασμό των παρεμβάσεων που θα υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΕΣΣΜ, ώστε να επιλέγονται τεχνικές και χωροθετικές παράμετροι που να διασφαλίζουν την ελαχιστοποίηση των άμεσων και έμμεσων επιδράσεων στις υπηρεσίες αυτές.
- 2.3. *Περιορισμός κινδύνων και οχλήσεων ως προς το φυσικό περιβάλλον:* Τα λιμενικά έργα θα πρέπει να ενσωματώνουν σχέδια περιορισμού και αντιμετώπισης κινδύνων ρύπανσης, ενώ τα γραμμικά συγκοινωνιακά χερσαία έργα θα πρέπει να οχλούν κατά το δυνατόν λιγότερο βιοτόπους σημαντικών ή ευαίσθητων ειδών πανίδας και ορνιθοπανίδας.
- 2.4. *Αποφυγή αλλοιώσεων στα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά των υδάτων:* στο σχεδιασμό όλων των χερσαίων μεταφορικών υποδομών θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα για την ελαχιστοποίηση των μεταβολών στο υδρογραφικό δίκτυο και στην ποιότητα των υδάτων.
- 2.5. *Ελαχιστοποίηση αλλοιώσεων στο εδαφικό ανάγλυφο:* οι χαράξεις των γραμμικών έργων και η χωροθέτηση των κέντρων συνδυασμένων μεταφορών θα πρέπει να σχεδιάζονται λαμβάνοντας μέριμνα για την όσο το δυνατόν μικρότερη επίδραση στο ανάγλυφο του εδάφους.
- 2.6. *Εξ αρχής λεπτομερείς προβλέψεις αποκατάστασης:* Από το στάδιο σχεδιασμού και περιβαλλοντικής αδειοδότησης κάθε χερσαίας συγκοινωνιακής υποδομής, θα πρέπει να καθορίζονται οι λεπτομέρειες της αποκατάστασης όλων των ελεύθερων επιφανειών που θα προκύψουν κατά την υλοποίηση του έργου, ενώ οι σχετικές δαπάνες θα πρέπει να εντάσσονται στους προϋπολογισμούς των επενδύσεων.
- 2.7. *Ελαχιστοποίηση Πλημμυρικού Κινδύνου:* οι χαράξεις των γραμμικών έργων και η χωροθέτηση των κέντρων συνδυασμένων μεταφορών θα πρέπει να σχεδιάζονται λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα των Χαρτών Επικινδυνότητας Πλημμύρας για τις τρεις περιόδους επαναφοράς (χαμηλή, μέση, υψηλή) καθώς και τους προβλεπόμενους όρους και περιορισμούς των εν ισχύ εγκεκριμένων κάθε φορά Σχεδίων Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας των Υδατικών Διαμερισμάτων της χώρας σε εφαρμογή της Οδηγίας 2007/60/ΕΚ.

3. Για την προστασία του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, στο σχεδιασμό, την υλοποίηση και τη λειτουργία των υποδομών που υλοποιηθούν στο πλαίσιο του ΕΣΣΜ θα πρέπει να ακολουθούνται οι εξής κατευθύνσεις:
  - 3.1. *Ενσωμάτωση αρχών βιώσιμης κινητικότητας:* Τα έργα εντός των αστικών συγκροτημάτων θα πρέπει να σχεδιάζονται ενσωματώνοντας τις αρχές της ελαχιστοποίησης των ατμοσφαιρικών εκπομπών και του θορύβου, της ενθάρρυνσης τρόπων μετακίνησης που διακρίνονται από φιλικότητα προς το περιβάλλον και της ενίσχυσης της χρήσης μέσων συλλογικής αντί ατομικής μετακίνησης.
  - 3.2. *Προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς:* Οι υποδομές μεταφορών θα πρέπει να λαμβάνουν εξαρχής μέριμνα αποφυγής επιβλαβών επιδράσεων σε σημαντικά στοιχεία πολιτιστικής κληρονομιάς, επιδιώκοντας επιπροσθέτως την ενσωμάτωση τρόπων προβολής και ανάδειξης ιστορικών και πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής τους.
  - 3.3. *Ενίσχυση της ασφάλειας ως προς την αποφυγή ατυχημάτων με επίπτωση στο περιβάλλον ή/και ελαχιστοποίηση των συνεπειών τους:* Στο σχεδιασμό των επενδύσεων, ιδίως εκείνων που αφορούν άμεσα ή έμμεσα στην ενίσχυση της ασφάλειας των μεταφορών, θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται μέριμνα για την πρόληψη ατυχημάτων που θα μπορούσαν να προκαλέσουν περιβαλλοντική υποβάθμιση, καθώς και μέτρα για τον περιορισμό και την αποτελεσματικότερη δυνατή αντιμετώπιση των συνεπειών τους.
4. Οι προβλέψεις του ΕΣΣΜ που αφορούν στην ηλεκτροκίνηση, η οποία μεταξύ άλλων συνοδεύεται από σημαντικά οφέλη ως προς το περιβάλλον των μεγάλων πόλεων, θα πρέπει να εξειδικευθούν και να εφαρμοστούν κατά τον ταχύτερο δυνατό τρόπο, είτε ως αυτοτελείς δράσεις (π.χ. αύξηση των σημείων φόρτισης) είτε ως μέρη άλλων δράσεων (π.χ. ανανέωση στόλου οχημάτων).
5. Οι παρεμβάσεις του ΣΠΕΜ που σχετίζονται ευθέως ή εμμέσως με την «έξυπνη κινητικότητα», όπως π.χ. η αύξηση χωρητικότητας αυτοκινητοδρόμων, η βελτίωση του επιπέδου ασφάλειας των οδικών μεταφορών, καθώς και οι νέοι αυτοκινητόδρομοι ή οι αναβαθμίσεις υπάρχοντων, θα πρέπει να ενσωματώνουν εξαρχής μέριμνα για τις επερχόμενες τεχνολογίες αυτόνομων και συνδεδεμένων οχημάτων, οι οποίες αυξάνουν σημαντικά την αποτελεσματικότητα των μεταφορών και ως εκ τούτου προσφέρουν σημαντικά οφέλη στο περιβάλλον. Κατ' ανάλογο τρόπο, το σκέλος των θεσμικών και επιχειρησιακών μέτρων του ΕΣΣΜ θα πρέπει να εμπλουτιστεί κατάλληλα ώστε να συμπεριλάβει εγκαίρως ρυθμίσεις και ενισχυτικές παρεμβάσεις για τα αυτόνομα και συνδεδεμένα οχήματα.

6. Η εφαρμογή των προτάσεων αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που διατυπώνονται στην ενότητα 7.3 της ΣΜΠΕ καθίσταται υποχρεωτική, εφόσον δεν έρχεται σε αντίθεση με τα παραπάνω.

Γ. Σύστημα παρακολούθησης των σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την εφαρμογή του προγράμματος

1. Η παρακολούθηση των σημαντικών επιπτώσεων στο περιβάλλον από την εφαρμογή του ΕΣΣΜ, θα πρέπει να πραγματοποιείται με τη συλλογή και επεξεργασία των στοιχείων που θα καταγράφονται:
- 1.1. Στις εκθέσεις περιβαλλοντικής παρακολούθησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων που αφορούν στις μεταφορές.
  - 1.2. Στις εκθέσεις Αρχών που ασκούν ρυθμιστικό ή διαχειριστικό ρόλο στον τομέα των μεταφορών.
  - 1.3. Σε δημοσιευμένα στοιχεία που αφορούν περιβαλλοντικά μεγέθη σχετιζόμενα με τις μεταφορές, όπως οι καταγραφές εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κ.ά.
2. Η συλλογή και επεξεργασία των στοιχείων αυτών θα πραγματοποιείται μια φορά ανά πέντε έτη, δεδομένου του μακροπρόθεσμου χαρακτήρα του σχεδίου και των σχετικών μεγάλων διαστημάτων υλοποίησης των παρεμβάσεων που περιέχει, και θα καταλήγει σε έκθεση περιβαλλοντικής παρακολούθησης του ΕΣΣΜ. Στην έκθεση θα πραγματοποιείται επίσης:
- 2.1. Αξιολόγηση των παρατηρούμενων μεταβολών, με κριτήριο την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων του σχεδίου.
  - 2.2. Έλεγχος αποτελεσματικότητας των μέτρων πρόληψης και αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων τα οποία τέθηκαν παραπάνω, καθώς και διερεύνηση αναγκαιότητας λήψης πρόσθετων μέτρων.
3. Η παραπάνω έκθεση περιβαλλοντικής παρακολούθησης θα δημοσιοποιείται με ανάρτησή της στο διαδικτυακό τόπο της Αρχής Σχεδιασμού ή του Υπουργείου στο οποίο αυτή ανήκει, δίνοντας παράλληλα τη δυνατότητα στο ενδιαφερόμενο κοινό να εκφράσει τις απόψεις του για το περιεχόμενο της έκθεσης.
4. Η εφαρμογή των προτάσεων περιβαλλοντικής παρακολούθησης που διατυπώνονται στην ενότητα 7.4 της ΣΜΠΕ καθίσταται υποχρεωτική, εφόσον δεν έρχεται σε αντίθεση με τα παραπάνω.

Δ. Χρονικό διάστημα ισχύος της απόφασης

Η παρούσα απόφαση ισχύει καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Μεταφορών.

Σε περίπτωση τροποποίησης του σχεδίου, απαιτείται η τήρηση των διαδικασιών που προβλέπονται στην ΚΥΑ με α. π. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017/5.9.2006 (Β' 1225).

Ε. Δημοσιοποίηση και άλλες διατάξεις

Η Αρχή Σχεδιασμού (Τμήμα Σχεδιασμού και Ανάπτυξης Μεταφορών της Διεύθυνσης Ανάπτυξης Μεταφορών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών) προβαίνει, εντός δέκα ημερών από την παραλαβή της παρούσας, σε δημοσιοποίησή της για την ενημέρωση του κοινού, με δημοσίευση σχετικής ανακοίνωσης σε δύο τουλάχιστον ημερήσιες εφημερίδες εθνικής εμβέλειας, καθώς και με δημοσίευση της παρούσας στο διαδικτυακό τόπο του Υπουργείου.

Η ΣΜΠΕ αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας απόφασης.

Στις πράξεις ή αποφάσεις έγκρισης του σχεδίου πρέπει να αναφέρεται ρητά η παρούσα απόφαση.

**Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
Σ. ΦΑΜΕΛΛΟΣ**

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
Χ. ΣΠΙΡΤΖΗΣ**

Αναρτητέα Πράξη